

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošiljatelj prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —
V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70 —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 159.

V Ljubljani, v ponedeljek 15. julija 1901.

Letnik XXIX.

Kranjski deželni zbor.

(XII. seja dne 13. julija.)

(Dalje.)

Šole v Postojni.

Prošnja učiteljstva v Postojni za stanarino, draginjske doklade in zvišanje funkcijske doklade vodi se odkloni. (Por. Višnikar.)

Dalje isti poročila o prošnji županstva v Postojni za podporo meščanski šoli. Dotična prošnja utemeljuje potrebo take šole za postojnski okraj in Notranjsko sploh.

Poročevalec predlaga v imenu fin. odseka, naj dežela prevzame troške za dotične učitelje na meščanski šoli ali pa dovoli denarno podporo. Sicer pa se prošnja izroči dežel. odboru v konečno rešitev.

Posl. Povše v imenu kat. narodnih poslancev naglašuje, da vsi radi privoščijo za Notranjsko višji učni zavod in naravno v Postojni, ki je središče. Toda razni veščaki trdijo, da meščanske šole nimajo tolikega pomena in vspeha, kakor se je svoj čas naglašalo in pričakovalo. Bolj primerna šola za Postojno bi bila gotovo trgovska in za tako šolo bi gotovo izposlovali tudi državno podporo. In ravno za trgovsko šolo v Postojni je vlada že obljubila podporo. Zato je obžalovati, da so se Postojnci premislili. Sicer bodo tudi kat. narodni poslanci glasovali za podporo meščanski šoli v Postojni, toda želeli je, da bi imela trgovski značaj, kar je gotovo praktičneje.

Posl. Lenarčič izjavi, da bi i on raje glasoval za trgovsko šolo, nego za meščansko; a sedaj glasuje za predloge finančnega odseka.

Posl. Hribar priporoča prošnjo, baron Schwegel pa izjavi, da hoče sicer tudi glasovati za predloge, toda s pogojem, da iz tega ostali okraj ne bodo izvajali posledic. (Kdo pa jim more braniti? Opom. poročevalca.)

Da se bodo izvajale posledice, dokazal je takoj g. posl. Pfeifer:

Gotovo ne bi imeli danes tako imenovane meščanske šole na Krškem, ako ne bi bil velikodušni dobrotnik podaril krškemu okraju krasno poslopje, v katerem se nahaja poleg 4. razredne ljudske šole 3. razredna meščanska šola s kmetijskim značajem.

Ker naše ljudstvo zna ceniti važnost in potrebo splošne izobrazbe na kmetijskem, obrtnem, trgovskem polju, skromna sredstva pa ne dopuščajo, da bi posamezni okraj ustanavljali tako dragih zavodov ter jih vzdržavali v smislu dež. zakona od 1873. l., prosi županstvo v Postojni za podporo meščanski šoli, kar se meni vidi opravičeno.

Meščansko šolo v Krškem obiskujejo poleg učencev iz krškega okraja tudi učenci iz drugih okrajev naše dežele, vrh tega pa tudi iz sosedne Štajerske, torej ima koristi od te šole ne samo krški okraj, ampak tudi drugi okraj ozir. Kranjska dežela, ki bi morala tudi prispevati k stroškom krške meščanske šole.

V 22letnem obstanku meščanske šole je okraj Krški imel okoli 100.000 gld. stroškov. Stroški vedno naraščajo; prej je zadoščevala 3 1/2 % naklada, sedaj znaša že 5 %, tedaj je opravičeno, če predlagam:

Dež. odboru se naroča poizvedovati razmere meščanske šole v Krškem ter staviti primerne nasvete v prihodnjem zasedanju dež. zbora, če bi bilo opravičeno nakloniti ondotni meščanski šoli primerno podporo iz dež. zaklada.

Prošnje.

Prošnja c. kr. inženjerja Kirchsclagerja za podporo k zgradbi mostu čez Savo pri Trbovljah se izroči dežel. odboru. (Poročevalec Kalan)

Prošnja posestnikov v Zažarjih (por. dr. Papež) pri Vrhnikih glede vodovoda se izroči dežel. odboru v rešitev.

Posl. Jelovšek toplo priporoča to prošnjo.

Dež. odbornik Povše pojasni, da se sedaj izdeluje načrt za vodovod v Staro Vrhniko in bode že v prihodnjem zasedanju predložen. Ko se bo torej gradil vodovod v Staro Vrhniko, bode dež. inženir izdelal tudi načrt za vodovod v Zažarje.

Prošnja županstva v Ribnem za podporo k zgradbi dveh mostov in popravi poti v Palež se izroči dežel. odboru v rešitev.

Prošnja za podporo za učno knjigo »Obrtno računstvo« se izroči dežel. odboru s pooblastilom, da sme podeliti 500 K podpore, ako je knjiga porabna.

Deželni dvorec.

O prilogi dež. odbora glede dež. dvorca poročila posl. dr. Papež. Ob južnem pročelju novega dvorca, v podaljšani Judovski stezi se morajo po regulacijskem načrtu za ljubljansko mesto napraviti nove ulice. Odkup zemljišča in naprava ulic bi stalo 18 do 20 tisoč kron.

Dalje je za zgradbo novega deželnega dvorca dovoljenega kredita 740.000 K. S tem kreditom pa ni pokrita potrebščina za deželnozbornske stranske prostore, za stanovanje dež. glavarja, pisarne dež. odbornikov itd. Sicer se bode porabila sedanja uprava, kolikor jo je še za rabo, vendar bode še mnogo stroškov za opravo notranjih prostorov. V ta namen pritrdi zbornica predlogom, ki se glase: 1. Mestni občini se k stroškom za novo cesto ob južni strani dvorca, odkup zemljišč in stavb povrne primeren znesek pod pogojem, da mestna občina izvrši cesto do 1. julija 1902. 2. Za notranjo opravo novega dvorca se dovoli 60.000 K. 3. Vsa potrebščina se pokrije s 3 % drž. posojilom v znesku 1.100.000 K, ki je bilo dovoljeno za zgradbo vsled potresa porušenih deželnih poslopij.

Ceste.

Posl. Jelovšek poročila o zgradbi okrajne ceste Podlipa-Smrečje v vrhniškem cestnem okraju. Vsa potrebščina je proračunjena na 56718 K. Dež. zbor je sklenil, da se dovoli 18.000 K podpore v treh letnih obrokih, in je vsprejel dotični načrt zakona.

Dalje je sklenil, da se občinska cesta v kamniškem okraju od dunajske ceste pri mostu čez Bistrico ob Viru čez Rodico do dež. ceste v Mengšu uvrsti med okr. ceste.

Cigani.

Županstvo Šmihel-Stopiče je poslalo na dež. zbor obširno in jako dobro utemeljeno prošnjo za pomoč proti ciganom. O tej prošnji je v imenu upravnega odseka poročal posl. Lenarčič in predlagal: »Prošnja se odstopi dežel. odboru z naročilom, naj županstva opozori, da je gotovo pričakovati vspeha in odpomoči, ako se županstva ravnajo po naredbi z dne 7. okt. 1897. Ob enem naj se dež. odbor obrne do visoke dež. vlade, da ista naroči c. kr. orožništvu, naj po vsej moči podpira županstva proti ciganom«.

Posl. Pfeifer: Kedarkoli se je v tej vis. zbornici razpravljalo cigansko vprašanje, stavili so se razni nasveti, ki pa niso prinesli zaželjene pomoči proti ciganom — nasprotno postali so cigani vedno bolj nadležni, tako da Šmihel-Stopiška občina prosi pomoči proti tem delomrznežem in nevarnim ljudem.

Ko bi naša država imela kakšno inozemsko kolonijo, kamor bi se cigani odpotali, bi bilo cigansko vprašanje hitro in radikalno rešeno — ker pa žalibog take kolonije ni, bi bil morebiti pripraven kakšen otok v bližnjem jadranskem morju, kamor bi se cigani potaknili. Dokler pa ni mogoče na ta način znebiti se ciganov, treba to nadlogo vsaj deloma zmanjšati s sredstvi, ki jih zakon daje na roko.

Eno tako sredstvo je zakon z dne 25. maja 1885, po katerem se cigane zavoljo beračenja in potepuštva kaznuje do treh mesecev zapora, potem pa odda v prisilne delavnice v smislu naredbe pravosodnega ministertva z dne 30. maja 1889 in zakona z dne 24. maja 1885.

Drugo sredstvo bi bilo, da se dožene domovinstvo ciganov, kar je ravno sedaj umestno, ker je novi domovinski zakon v tekočem letu stopil v veljavo. Po novem domovinskem zakonu z dne 5. dec. 1896 je mogoče pridobiti domovinsko pravico potom priposestovanja vsled 10letnega bivanja v občini; za podelitev dom. pravice na podlagi 10letnega prebivanja v občini se mora posebna prošnja vložiti pri dotičnem občinskem odboru, ki ne sme odreči sprejema v domovinsko zvezo tistemu avstrijskemu državljanu, kateri je po zadobljeni polnoletnosti 10 let nepretrgano bival v občini, ne da bi bil med tem časom kot ubožec preskrbovan.

Ce bi se postopalo v smislu teh določil, utegne se odreči domovinska pravica tistim ciganom, ki niso avstrijski državljan ali ki živijo od tatvine in beračenja, ter bi se taki cigani potem iztirali iz naše dežele.

Ker občine nimajo zadostnega osobja in primernih sredstev, s katerimi bi uspešno nastopile proti ciganom, ki so silno navihani, lažnjivi, premeteni in nevarni, da se maščujejo nad županom, naj bi vlada vmes posegla ter podpirala občine potom okr. glavarstev, sodnij in žandarmerije; tudi naj

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Piše Jos. Lavtizar.

(Dalje.)

Toulouse se ponaša z množico cerkvâ — nekdanj jih je bilo 80, — glavno svetišče je bazilika sv. Saturnina (Saint Sernin), katero prištevajo slovitim zgradbam pristno-romanskega sloga. Marsikoga bo zanimalo, ako spregovorimo o njej nekoliko več.

Vzdiguje se na onem kraju, kjer so pokopali truplo škofa-mučenca sv. Saturnina, ki je oznanoval tukaj sv. vero in jo spričal s svojo smrtjo l. 253. Sedanja stavba je bila sezidana iz rujavkaste opeke deloma v 11., deloma v 14. veku. Ako omenim, da je 115 metrov dolga in 32 metrov široka ter da ima pet ladij, si lahko predstavljajš njeno obsežnost.

Dolgo časa sem korakal ob vnanjih stenah, preden sem prišel okoli in okoli, toda iz priproste vnanje podobe se ne more

spoznati, kako veličastna je notranjščina. V kriпти hranijo poleg telesnih ostankov sv. Saturnina še mnogo drugih častitih relikvij n. pr. avtentičen košček Gospodovega križa; žebelj, s katerim je bil Zveličar pribit na križu; svetinjo apostolov Jakoba (mlajšega in starejšega), Filipa, Simona, Tadeja in Barnaba; koščice slavnega španskega kanonika, ustanovnika pridigarskega reda sv. Dominika ter glavo „angelskega učenika“ sv. Toma Akvinskega. Vsled tega ima kripta sicer nekoliko pretiran, pa deloma resničen napis:

Omnia si lustres alienae climata terrae,
Non est in toto sanctior orbe locus.

To bi se reklo po naše, da na zemlji ni svetjšega kraja kakor tuluška cerkev sv. Saturnina. Narodni ponos ceni seveda domače znamenitosti višje nego jih ceni objektivna sodba.

Posebej še omenjam njen grandiozni osmerostranski zvonik, ki nadvladuje vso okolico kot značilno znamenje „Rima na Garoni.“ Ne morem povedati, kako je visok; preštel pa sem okna, ki se vpenjajo na vseh osmerih straneh eno nad drugim ter

jih naštel 8 v vsakem oddelku, torej 8×8 = 64.

Sijajen trg je Capitol s ponosnimi palačami in kavarnami, kjer so v pritličju podolgasti prostori, pokriti z velikanskimi baldahini. V južnih krajih nihče ni rad med zidovjem, zato so pred kavarnami in gostilnicami verande, da sede gostje v svežem zraku in lahko opazujejo, kaj se godi po trgu.

V obljudenih mestih dobiš namreč dovolj brezplačne zabave po ulicah; tu vgledaš vedno kaj novega. Jaz sem srečal ne navadno veliko psov, pri katerih bi bil lahko študiral raznovrstne pasme, in mnogo rigajočih oslov, ki se deró v ravno tisti zvikšani kvarti, znižani kvinti ali sploh v onih nedoločljivih intervalih kakor pri nas. O prosjakih, ki ti sledijo za petami, se mora hvalno omeniti, da imajo do ptujca posebno trdno zaupanje. Navadno so se bližali od zadnje strani in me rahlo cukali za suknjo, proseči miloščine.

Toda hajdi naprej skozi pokrajino Languedoc. O železniških sprevodnikih imam poročati, da so sami mladi živahni fantje,

ki skačejo urno ob vozovih gori in doli, izklicujejo glasno imena postaj in se vedejo zelo vljudno. Sicer pa je občna sodba vseh potovalcev, da se nahaja v ravnini spodnjega Rodana (Rhône) posebno lep tipus ljudstva. Osobito jim dopadajo ženske s svojim bledim obrazom, ki spominja baje klasiških matron rimskega cesarstva, o katerem je tukaj še nekaj sledov v deloma ohranjenih ali že razpadlih stavbah.

V Tarascón-u smo imeli daljši odpočitek. Lahko bi si bil mesto ogledal, pa ker je deževalo, sem se sprehajal po kolo-dvoru.

Tu čitam na steni svarilo, naj se ptujci varujejo rokovanjčev. Zapisano je v francoskem, italijanskem in angleškem jeziku: Méfiez-vous de voleurs! Diffidatevi dei ladri! Beware of pickpockets! Nemcem gotovo ni všeč, da se njihov jezik prezira, a Francozi so glede svojega stališča do germanskih sosedov popolno dosledni in težko čakajo prilike, kdaj se bodo odškodovali za hude poraze leta 1870.

(Dalje prih.)

bi vlada ponovila besedilo raznih ukazov, določb itd. tikajočih se potepuštva in beračenja, ker so take določbe morebiti založene ali pozabljene v prahu obč. registratur. Z ozirom na to predlagam:

Vis. c. kr. vlada se naprosi, da prijavi občinam deslovno besedilo raznih ukazov, naredb in določb glede potepuštva in beračenja, osobito ukaz notr. min. z dne 10. maja 1851 št. 11377, 17. novembra 1872 št. 17432 in 14. jan. 1874 potem ukaz just. min. z dne 6. maja 1874 št. 5805 in 30. maja 1889 št. 34, kolikor niso zastareli.

Posl. dr. Schaffer omeni, da je nedavno pravosodno ministerstvo zopet naročilo sodiščem, naj tudi glede cigánov strogo izvršujejo zakon z dne 24. maja 1885 ter pri obsodbah zaradi vladugarstva izrekajo, da se smejo cigani po dovršeni kazni izročiti prisilnim delavnicam in poboljševalnicam.

Dež. predsednik baron Hein obširneje opisuje vse vladne navedbe in dokaze in obljubi, da hočejo i v bodoče storiti svojo dolžnost proti ciganski nadlogi.

Konečno posl. Lenarčič poroča o prošnji županstva na Dvoru, naj bi se ondi otvorila kaka tovarna. Zbornica vsprejme predlog, naj se prošnja izroči dež. odboru, da jo odpošlje na pristojno mesto.

Deželni zbor goriški.

X. seja dne 11. julija.

Najprej je prišlo na vrsto poročilo združenega finančnega in pravnega odseka.

Poslanec Marani poroča o opravilniku za deželni odbor in o statutu za osobje deželnih uradov. Po dolgem razgovoru in malih premembah je predlog sprejet.

Iz finančnega odseka poroča poslanec Berbuč o užitnini v lastni upravi. Oglasi se dr. Tuma in pravi, da to poročilo njega napada; predlaga, da se izroči posebnemu odseku v presojo. Berbuč zahteva od dr. Tume dokazov in kategorično zanika osebni napad. Poročilo se odstopi odseku, da preišče resničnost navedenih fakt.

Poslanec Rojic poroča o računu zaloge ranjenih vojakov za leto 1899/1900 in o računu gospinskega zaloga za 1899/1900, o proračunu zaloga ranjenih vojakov za 1901 in o proračunu gospinskega zaloga za 1901. Vsi ti računi se vsprejmejo po predlogu poročevalca.

Iz pravnega odseka poroča na to poslanec Venuti o načrtu zakona glede vpejljave odstotne davščine na najemnine.

Dr. Gregorčič opozori, da načrt tega zakona v sedanji obliki ni prišel poslancem v roke v postavnem roku, in omeni še drugih razlogov za svoj predlog, da se ta načrt odstavi z dnevnega reda. Zbornica pritrdi. Slovenci zahtevajo od mestnega starešinstva za ta zakon poravnava vprašanja za slovensko ljudsko solo v »Šolskem domu« v Gorici in še kaj drugega.

Konečno se prebero došle interpelacije in predlogi.

Opomniti je še, da je ob začetku seje vladni zastopnik glavar grof Attems odgovoril na interpelacijo slovenskih poslancev glede razpisa profesorske službe za slovensščino na realki. Odgovoril je, da stalno se bo mesto oddalo le popolnoma sposobnemu prosilcu; ko bi se tak ne oglašil, oddalo se bo mesto le provizorično in zopet razpisalo.

Odgovoru so pritrjevali slovenski in italijanski poslanci.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. julija.

Moravski češki katoliški shod.

Sobotni moravski katol. listi objavljajo oklic pripravljavnega odbora za moravski češki katol. shod, ki se vrši v dneh 25., 26. in 27. septembra. Shod se vrši v Kromerizu. Na dotičnem oklicu so mej drugimi podpisani posl. Hruban, kanonika princ Hohenlohe in Visnar, grof Jaroslav Thun, župan Pistecky iz Kromeriza in mnogo drugih odličnih katoliških mož. Skupno nosi oklic 140 podpisov. — Nemški katol. shod se vrši v Olomucu, a oklica za ta shod nemški katoliški listi še niso objavili.

Priprave za čišče deželnozbornske volitve

so pri vseh strankah v najboljšem tiru. Veselo znamenje pa je to, da so se pričeli

zblíževati staro- in Mladočehi. Že v soboto smo sporočili, da se je vršila prva oficijelna konferenca voditeljev obeh strank. Gre se pred vsem za enotno postopanje v vseh taktičkih in političkih ter gospodarskih vprašanjih. Osebno vprašanje pride v poštev še le v drugi vrsti. Šele ko se doseže sporazumljenje mej obema češkima strankama, bodo stopili voditelji v dogovor z ostalimi frakcijami češke narodnosti. Posvetovanja mej Staro- in Mladočehi se nadaljujejo in je upanje, da bodo imela popoln uspeh. — Kajpada se gre tu v prvi za interese Mladočehov, katerim teče voda v grlo. Voditelji te stranke čutijo, da je gibanje mej agrarci vedno močnejše in jim utegne biti usodno, ako pravočasno ne najdejo zaveznika.

Politiška pravda proti Poljakom.

V Poznanju se vrši te dni politička pravda proti 13 poljskim dijakom, ki v jasni luči osvetljuje pruske pravne razmere. Dijakške zveze z narodno političkim programom, ki so jih ustanovili poljski dijaki po vzhledu nemških tovaršev, so proglasili pruski juristi za nevarne, rovarske tajne zveze, ki so škodljive varnosti pruske države. Obravnava sama se pa vrši še lepše. Zagovorniki ne uživajo pri tej obravnavi prav nikake svobode in se jim zadržuje vpogled v akte. Ker se jim tudi ni dovolilo, da se obravnava preloži, ker se zagovorniki niso mogli pravočasno poučiti o stvari sami, so trije zagovorniki odložili mandate. Ostala sta sedaj samo dva zagovornika. Dovolilo se jima je konečno, da smeta v uradnih urah, v katerih imata itak dovolj drugega opravila, vpogledati v 60 zvezkov zavzemajoče obravnavne akte. Sodišče odklanja vse predloge zagovorništva, izjave prič so pa tako prevedene, da podajajo naravnost nasprotno, kar so izpovedali zaslusanci.

Harcourt proti Chamberlainu.

Pred nekaj dnevi je Chamberlain na nekem javnem shodu izjavil, da liberalne stranke ni več, da je popolno vničena, s čimur je dobila konservativna stranka s Chamberlainom vred proste roke. Na to izjavo je naslednji dan na drugem shodu reagoval William Harcourt. Povedal mu je, da je liberalna opozicija še dovolj močna, da bo še vedno lahko kritikovala krivično postopanje Chamberlainovo in pa vojnega ministra Brodrika, o katerem je rekel govornik, da je mož, od katerega o dogodkih v Južni Afriki še nihče ni izvedel resnice. Konečno je napovedal Harcourt Chamberlainu in njegovim najodločnejši boj.

Kitajski princ v Nemčijo.

V petek je kitajski princ Čun nastopil že naznanjeno potovanje v Nemčijo, da tam v ime cesarice vdove izprosi oproščenja radi umora poslanika Kettelerja. Posebni vlak je pripeljal princa s številnim spremstvom v Taku, od koder se odpelje na ladiji v Shanghai. Na lloydovem parniku »Bayern« dospel princ Čun v Genovo in od tod po železnici v Berlin. Spremljala ga bota na potu dva nemška štabna častnika.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. julija.

Kranjski deželni zbor ima jutri ob 9. uri 13. seja. Na dnevnem redu so razne prošnje, potem poročilo o predlogu posl. Schwegla glede pasivne volivne pravice dež. uradnikov, nekatere točke o letnem poročilu dež. odbora, dalje resolucija o odpustitvi dež. uslužbencev in o pokojninskem statutu, dalje o kmetijski šoli na Gorenjskem, o osebnih zadevah ter o vodovodu za Postojno.

Katoliško politično društvo za gornjegrajski okraj s sedežem v Rečici priredi v nedeljo 21. julija ob 3. uri popoln javen shod v gostilni g. Franca Štiglica, p. d. Prislana. Med drugimi bo govoril g. Jožef Gostinčar o liberalizmu med kmeti in o njegovi škodi. G. dež. in drž. poslanec J. Žičkar bo poročal svojim volivcem o političnem položaju. Poslanci dobro došli!

Prestavljen je davčni kontrolor gosp. Robert Lindtner iz Kranjske gore kot davčni oficijal v Ljubljano. V Kranj pride za davčnega oficijala davčni kontrolor gosp. Franc Uršič iz Loža. Nadalje so prestavljeni: Davčni kontrolor g. Ivan Jerab iz

Žužemberka v Kranjsko goro in geometer razprednega urada g. Jožef Verbič iz Črnomlja v Postojno. Davkar gosp. Franc Skrem je upokojen.

Imenovan je deželno-sodnim tajnikom pri goriškem okrožnem sodišču g. Vidoz. Sodnim pristavom za Podgrad je imenovan avskultant g. Francišek Maver.

Umrli je pred. g. Anton Kuhn, duhovnik v pokouju, dné 12. t. m. zjutraj v Tomaju, kakor smo že poročali. Rojen je bil v Rudolfovem dné 10. junija 1839. Dlje časa je služboval v Ricmanjih in slednjič v Dutovljah (na Krasu). Kal bolezní je nosil rajniki gospod v sebi že od mladeniških let. Že kot kooperator na Opčinah je moral v začasni pokoj. Neozdravljiva srčna hiba mu je grenila celo življenje — in ta bolezen je bila gotovo tudi vzrok, da je le malo maral za družbo in je najraje sameval. Njegovo lice se ni rado nasmehnilo z radostnim, brezskrbnim smehom, in ako se je vendar nasmehnil, je izražal vedno nekaj boleznega. Vendar o svoji bolezní ni nikdar tožil in je vestno opravljal svojo službo, dokler ni prav popolnoma opešal. V januariju letošnjega leta je šel v pokoj in se nastanil v Tomaju. V tem času ni nikdar zapustil bolniške sobe, in bolezen se je od dné do dné hujšala. Zadnji mesec se je kar nagloma razvila tudi vodenica, in od tedaj ni mogel več niti v posteljo, ampak je nič in dan moral presesti, ker drugače ga je hotelo kar vdušiti. Veliko bridkih dni — a tožbe nikdar! Slednjič je tako omagal, da ni mogel sam niti jesti, ampak so mu morali drugi podajati — no, Gospod ga je rešil — njegova duša se je konečno ločila telesnih spon, ki so jo tako kruto vklepale. N. v. m. p.!

Doktor vsega zdravilstva je postal gospod J. Demšar iz Železnikov.

Na adresu deželnega zbora! Danes so zopet hoteli uteči trije siljenci, a so bili ujeti od nadzorajočega paznika. Beguncev-siljencev je letos zelo veliko. Ali bi ne bilo umestno, da bi se pečali naši poslanci enkrat tudi z vprašanjem: ali zadostuje število paznikov? Ali niso preveč vpreženi in zato ne morejo vsemu kaj v službi? Ali ni velikega pomena za poboljševalni zavod, da bi bili pazniki sami šolani za svoj poklic, da bi imeli nekaj ur v mesecu pouka? A vse to je bržkone pri tako malem oddihu, kot sedaj, nemogoče in pa dobre volje tudi ne bo pri zares skromni plači.

Poljudna predavanja. Od poslanci, katere so imenovala društva »Sl. Matica«, »Zdravniško društvo« in »Slov. Pravniki« za posvetovanje o priredbi poljudnih predavanj v prihodnjem zimskem času, so na svojem sestanku dne 13. t. m. nastopno sklenili: Načelo je, da so predavanja namenjena najširšemu krogu občinstva. Tvarino, ki jo je obdelavati, je deliti na slovstvo v širšem pomenu, zdravništvo, pravoznanstvo in tehniko. Prvo obsegaj zlasti zgodovino kranjske dežele, kulturno in pripovedno, drugo v prvi vrsti higijeno, tretje narodno gospodarstvo in razlaganje novih zakonov (davčnih in civilnih) z ozirom na narodno-gospodarstvo in četrto najpoprej vodne stavbe. Predavanja priredijo naj se vsaj vsako drugo nedeljo v kakem javnem lokalu, najpripravneje v kakem šolskem prostoru, dopoldne od 11.—12. ure, ter bodi dovoljen vsakemu brezplačen pristop. Če se ena in ista tvarina obdelava v več predavanjih, bodi vendar vsako zase v toliko celotno, da je razume tudi tisti, ki poprejšnjega ni slišal. Naloge odposlancev je, da sami prevzamejo kako predavanje in pa, da v sodelovanje naprosijo znane slovenske strokovnjake. Prireditelji predavanj so »Sl. Matica«, »Zdravniško društvo« in »Slov. Pravniki« skupno, formalno vodstvo pa naj prevzame odbor društva »Slov. Pravniki«, ki je misel sprožil.

Zrelostni izpiti na goriški gimnaziji so se dovršili. Izpit je delalo 25 dijakov, 6 jih je napravilo maturo z odliko. In ti so: Bolafio, Corbatta, Gruntar, Pavlin, Zumin, Gradnik. Z dobrim uspehom prestali so izpit tile: Berbuč, Braunizer, Cigoj, Diblas, Frankovič, Ipavec, Korsič, Persič, Šantel, Šturnik, Turel in Žerjal. Pet jih ponavlja izpit čez dva meseca, dva sta padla za eno leto.

Ljubljanska gluhozemnica. V nedeljo dne 14. t. m. je bila preskušnja in

sklep šolskega leta v gluhozemnici. Navzoči so bili gg. ekscel. baron Hein s soprogo, deželne vlade svetnik Ludovik marki Gozani in dr. Zupanc, dež. odbornik in ud. dež. šolsk. sveta dr. Schaffer, okr. šol. nadzornik ravnatelj Fr. Levec, nadinžener Boltz, dež. poslanec Višnikar, urednik Funtek; izmed duhovščine stolni prošt dr. Klofutar, kan. Sušnik in Sajovic in mnogo drugih povabljenih gostov, starišev in sorodnikov gluhozemnih učencev. Učencev je bilo skupno 25; 21 fantičev, mej njimi 1 eksternist, in 4 deklice. Najprej je nagovoril povabljenega goste in stariše učencev vodja g. Primožič. Potem so pripeljali 10 dečkov in 2 deklice, katere je izpraševal učitelj g. Armič. Molili so najprej »Oče naš« skupno in potem tudi posamezni posebej, dalje kazali in napovedovali na slikanih podobah hišo in v nji bivajoče družinske ude, hišno opravilo, živali in dr. ter poslednjič računali; zapisovali so ob enem tudi na tablo, kar so izgovarjali. Za temi je prišlo družih 11 dečkov in 2 deklic. Izpraševal je vodja g. Primožič. Poleg izkazovanj reči po vrstu, gojzdu, poljedelskih strojev i. dr. so bile vaje v govorjenju skupno in posamezno. Vsled želje in naročila ekscel. bar. Heina so za vodjo g. Primožičem izgovarjali glasno besede, na katere niso bili poprej pripravljani, n. pr. »cesar Franc Jožef, Ljubljana, Avstrija«, in tudi to je šlo gladko in urno. Potem so počevali in odštevali, ter sproti tudi zapisavali na tablo; poslednjič molili spet »Oče naš« in odšli. V dveh sobah so bila razložena ročna dela dečkov in deklic ter pisanke in risanke. Pisanje v nekaterih verzkih je bilo za začetnike nepričakovano dobro, posebno čedno in redno je bilo pisanje na tablo. Preskušnja je pokazala, da so se precej v prvem letu dosegli jako lepi vspehi; in želeto je, naj bi dobil mladi zavod veliko prijateljev in podpornikov, da bi moglo še obilnejše število nesrečnih gluhozemcev, najbolje da vsi kolikor jih je v deželi, postati deležni potrebne omike in krščanske vzgoje.

Cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola je sklenila šolsko leto, kakor druge šole, dne 13. julija. Po sv. maši, ki jo je služil v Križankih katehet dr. Ivan Svetina, so se razdelila gojenkam izpričevala v šolskih prostorih v hiši »Glasbene Matice«. V zavodu je bilo koncem šolskega leta v treh letnikih 85 gojenk, in sicer v I. letniku 37, v II. 31 in v III. letniku 17. Z odliko jih je dovršilo 26, prvi red jih je dobilo 55, drugi red 3 in ena je ostala zaradi bolezní neizprašana. Poslavljajoče se gojenke III. letnika so prosile pred odhodom g. kateheta sv. blagoslova, ki jim ga je podelil želeč, naj jih spremlja božji blagoslov, koderkoli bodo hodile. Naj bi jim bila pot življenja vedno s cveticami nastana; če bi tudi katerikrat morale hoditi po trnjevi poti, jih trnje ne bo ranilo, ako jim ostane sveta vera vse življenje zvezda vodnica.

Sprejemni izpit za prvo šolo na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani je delalo dne 13. t. m. 119 učencev, in sicer za slovenski oddelek 88, za nemški 21. Zaradi nezadostnega znanja je bilo odbitih v slovenskem oddelku 7, v nemškem 3. Sprejetih je torej v slovenski oddelek 91, v nemški 18. Nekoliko jih pride še v septembru. Za slovenski oddelek torej na vsak način treba zopet vzprednice, kakor je bila že letos.

C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani je imela koncem preteklega šolskega leta v podnevni šoli za obdelovanje lesa 82 učencev, v podnevni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo pa 62 učenk. Javna risarska šola za mojstre in pomočnike je imela 57 in ona za deklice 23 obiskovalcev oziroma obiskovalk. Odhodno spričevalo je dobilo 11 učencev in 10 učenk. Slovenske narodnosti je bilo 233 učencev in učenk, nemške 17 in hrvaške 2.

Iz Vodice. (Raznoterosti.) Veliko veselje je nautajalo vodniške farane, ko se jim je povrnil iz bolnice po srečno prestali operaciji dne 10. t. m. ljubljani g. župnik Simon Žužek. Množica je nautajeno pozdravljala pred. gospoda, ki je cele tri tedne trpel mukapolne bolečine. Veselje faranov je razodevalo radostno potrkavanje, ki se je slišalo iz vseh zvonikov po fari, in posebno slavolok pred župniščem z napisom: »Zdrav bodi naš ljubljani pastir, Ti nam prinašaš blagor in mir!« V čast faranov

opomnim, da so opravljali za svojega pred. gosp. župnika devetdnevno k sv. Jožefu. Zbrali so se vsak večer po Ave Mariji z g. kaplanom v farni cerkvi in njih vroče molitve je sv. Jožef uslišal! — Marijina družba mladeniška je v treh tednih izgubila dva člana. Oba mladeniča iz Vodice, 17 let stara, sta imela res lep in veličasten pogreb. Spremljala ju je kakor mladeniška, tako tudi dekleška družba z znaki. Mladiči iz družbe, ki so nosili krsto, so bili ozaljšani s snežnobelimi petljami in zelenimi venčki na ramah; osem jih je pa v špalirju svetilo z bakljami. Nad grobom je družba vpricho mnogoštevilnega ljudstva zapela obema vzglednima mladeničema v slovo dve žalostinki. Naj počivata v miru! — Dne 12. t. m. popoldne ob 3. uri 10 min. se je čutil pri nas 5 sekund trajajoč potres. Nekateri so čutili celo bobnenje. Zemlja se je stresla in potem počasi zazibala. Iz marsikaterih ust se je izvil mili vzdihljaj: »Sibe potresa reši nas, Gospod!«

Na občnem zboru „Glasbene Matice“ je bil na novo izvoljen v odbor namestu umrlega odbornika g. dr. Drachsterja g. sodni adjunkt Milčinski.

Socijalno demokratiški shod v „Katoliškem Domu“. Za včeraj so pričakovali naši nasprotniki nekaj posebnega, njihove namene pa je prekrizala treznost naših somišljenikov. Kakor znano, je »Katoliški Dom« pod sekvestrom. Radi slabe zidave je požrtvovalnost za tak »Kat. Dom«, ki je za sedanjo našo organizacijo skoro neprimeren, znatno se ohladila in tako je poslopje prišlo pod sekvester. Mej liberalci je sekvester vzbudil precej veselja. Liberalci se čisto vesele, kadar je zanje najmanj vzroka. Sedaj ima lahko shode v »Kat. Domu« vsak, samo da sekvestru g. Gratzterju plača dvorano. Tako so soc. demokratje menda vsled liberalnih navodil prišli včeraj v dvorano »Kat. Doma« izzivat. Tistim, ki so jih do tega koraka pripravili, se ves načrt ni uresničil, in tako je bil včerajšnji shod soc. demokratov v »Kat. Domu« brezpomemben. Pričakovanje naših nasprotnikov, da bi prišlo v »Katoliškem Domu« do pretepa in da bi izzivače napadli naši možje, se ni vresničilo. Krščansko socijalna delavska organizacija je včeraj pokazala, da se zaveda svoje časti. Bila bi le voda na mlin naših nasprotnikov, ako bi naši možje včeraj napram socijalnim demokratom storili to, kar so socijalni demokratje pričakovali. Socijalni demokratje so vse, kar imajo v Ljubljani, prosili, naj pride na shod, a ker je bilo ljubljanskih somišljenikov premalo, so privlekli seboj tudi somišljenike iz drugih krajev. Ker je bil socijalnodemokratiški shod v »Kat. Domu« za nekatere nekaka specialiteta, prišlo je tudi mnogo radovednežev, ki so tvorili pretežno večino poslušalstva. Kršč. soc. so odposlali na shod le odposlanstvo. Socijalni demokratje so sklicali shod pod pretvezo, da protestirajo, ker se zopetne volitve v okrajno bolniško blagajno ne razpišejo. Že ta točka sama ob sebi je velika neumnost. Zopetne volitve se radi tega niso razpisale, ker načelnštvo bol. blagajne nima še v rokah odgovora dež. vlade na rekurz načelnštva proti magistratnemu razveljavljanju volitve v skupini delojemalcev, kjer so se volitve, kakor znano, vršile po tisti razdelitvi, katero so z dovoljenjem magistrata leta in leta izvrševala liberalna načelstva bolniške blagajne. Ako je ta način volitve sedaj mestni magistrat nakrat prevrgel in zahteval volitve po mestnih okrajih, in ako trdi, da so bile po dosedanjih skupinah volitve po pravilih nepravilne, je le s tem dokazal, kako je kot nadzorovalna (!) oblast napram liberalnim odborom vršil svojo dolžnost. Ako je sedaj tudi dež. vlada, kakor čujemo, magistratnega mnenja, kaže to le, da s tem obsoja tisto razdelitev volivcev, katero so v bolniško blagajno vpejljal liberalci. Kedaj se bodo vršile nove volitve delojemalcev po novih okrajih, se bo pravočasno naznanilo. Tudi druge zavede bolniške blagajne, katerih sta se dotikala soc. dem. govornika Linhart in Škrbec, niso bile Bog ve kaj. Sodrug Škrbec bil je jako radodaren z osebnimi psovkami, kar je zopet kazalo soc. demokratiško oliko. Treznim poslušalcem se je zdelo, da pač ni bilo vredno radi tega sklicati shoda — zato je bilo ploskanje in odobravanje soc. dem. govornikom kaj pičlo. Od kršč. soc. odposlan-

stva se je najprej oglasil k besedi g. Iv. Štefe. Dočim so na javnih društvenih shodih kršč. socijalcev socijalni demokratje dobili vedno besedo, je soc. demokratično predsedstvo »pravovarstvenega« soc. demokrat. društva Štefetu besedo odreklo, češ, »da ni bil povabljen«. Štefe je protestiral proti takemu umevanju svobode, češ, da se je predrznil priti vabit osobje v »Katoliško tiskarno« sodrug Mihler in da se torej tako vabljenje pač mora smatrati za zadostno. Socijalno demokratiško predsedstvo je ostalo pri svojem sklepu, kar bodi v dober pouk vsem predsedstvom naših javnih društvenih shodov! Vendar so soc. demokratje kljub temu morali slišati krepek odgovor. Na oder je stopil g. Ivan Kregar kot načelnik okrajne bolniške blagajne. Celo za mnoge sodruge bi bil prehud poper, ako bi predsedstvo ne dalo besede načelniku blagajne, in tako je mej nekaterimi piski dobil gosp. Kregar besedo. Zavrnil je najprej očitane, da sedanji odbor ni za delavce nič skrbel. Odbor je sklenil, da se delavcem podpora preko 20 tednov podaljša, a vlada je sklep sistirala. Tudi s soc. demokratiškimi sličnimi sklepi bi vlada to storila, ker zahteva, da se nabere še jedenkrat več rezervnega fonda, kakor ga je sedaj. Posamezni nedostaki se dogode pri vsakem obširnem aparatu, tako tudi pri bolniški blagajni. Kadar je govornik opazil, da uradništvo ni svoje dolžnosti storilo, je najstrožje nastopil, vsegaveden pa ni. Kdor ima kaj proti postopanju kakega uradnika, naj se pritoži odboru, a ravno odbor ni ves čas svojega poslovanja dobil nobene pritožbe. Ako pritožbe ni, kako more on biti odgovoren za kak korak uradnika; vsaj za svoj trud, ki ga ima z bolniško blagajno, nima nobene plače. (Socijalnodemokratiški ravnatelj bolniške blagajne v Zagrebu si daje izplačevati 100 gld. mesečno!) Kar se tiče zdravnikov, je odbor imel velik boj z njimi in bi skoraj prišlo do tega, da bi bolniška blagajna ne imela nobenega zdravnika. Odločno zavrača govornik očitanja Škrbčeva, ki je brez dokazov trdil, da se z bolniki pristransko z dvojno mero postopa. Da so se vršile volitve v dvorani Katoliškega doma, bil je vzrok to, ker je odbor dobil to dvorano brezplačno, magistrat pa je zahteval za Mestni dom 50 gld. Naj bi tudi prišli v bolniško blagajno socijalni demokratje, več kakor sedanji odbor za delavstvo ne bodo mogli storiti, ker je odboru za hrbtnom sedanji zakon. Govornik pravi, da želi inteligentnih delegatov, kakoršnih pri dosedanjih zborih ni bilo mnogo. V tem smislu so se vršile letošnje kandidature krščanskih socijalcev. Konečno je načelnik Kregar povabil vse, naj glasujejo pri volitvah za krščansko-socijalno listo delegatov, ako hočejo imeti red v blagajni, ter je povabil predsedstvo, naj si pride ogledat v blagajno račune, na kar pa ni dobil odgovora. Socijalni demokratje so se zaletavali tudi v ekspenzar dr. Susteršičev. To zadevo smo že v »Slovencu« pojasnili ter povedali, da je bilo treba pregledati poslovanje dveh let, da je pisarna delala več mesecev ter ogromna svota ekspenzarja gre na kolke, priloge itd. Res čudimo se, kako se morejo socijalni demokratje sploh zaletavati v kak ekspenzar, saj je znano, da ti ljudje celo tedaj, ko delavstvo stavka in je v največji bedi, pošiljajo stankujučim govornike, ki si zaračunajo (slučaj Vevče!) za pol dneva 10 gld. dijet in se vozijo na delavske stroške v drugem razredu! — Neki Verbič se je pritoževal, da se je proti njemu uvedla preiskava, ker so ga dobili v gostilni pri kvartanju! — Tak je bil ta shod! Kričanje socijalnodemokratiških »macherjev« je precej sumljivo. Mislimo, da govorimo resnico, ako trdimo, da bi socijalni demokratje le radi tega radi prišli v bolniško blagajno, da bi ondina nastavili par svojih kričačev in da bi na stroške bolniške blagajne vzdržavali svoje novoustanovljeno »delavsko tajništvo«. V take manipulacije pa se večina ljubljanskega delavstva ne bo spustila! To so menda vedeli tudi prireditelji včerajšnjega socijalnodemokratiškega shoda; zato so sklicali namestu javnega ljudskega shoda samo društven shod in svojega »protesta« niti na glasovanje niso dali! Socijalnim demokratom nič ne bo pomagalo, da sedaj bobnajo, »da bo samo so-

cijalnodemokratiški odbor nepristranski«, kajti socijalnodemokratiška »nepristranost« se bo temeljito pojasnila, in prepričani so lahko socijalni demokratje, da ogromna večina ljubljanskega delavstva ne bo zaupala — denarja bolniške blagajne. Saj imamo dovolj dokazov, kako vestno gospodarijo sodruzi z denarjem, ki prihaja iz delavskih žuljev.

Škofovi zavodi. K polaganju in blagoslovljenju vogelnega kamna pri zavodih v St. Vidu, katero se vrši jutri v terek ob petih popoldne, se vabijo vsi, ki se zanimajo za to velevažno ustanovitev. Bog daj svoj blagoslov temu velikemu delu!

Ustni zrelostni izpiti na o. kr. ženskem učiteljskišću v Ljubljani so se vršili od 9. do 13. julija. Oglasilo se je 39 javnih gojenk in 1 eksternistinja, 1 javna gojenka se radi bolezni ni mogla udeležiti izpita. Izmed 40 kandidatinj prebilo jih je izpit 35 z dobrim vspehom (med njimi 4 z odlično), 5 jih pa sme ponavljati izpit iz enega predmeta. Aprobirane so: Andolšek Marta iz Radovljice, Bernard Erlunda iz Škofje Loke, Bitenc Ana in Černe Josipina iz Ljubljane, Dragatin Matilda iz Gorice, Derstvenšek Josip. iz Senova pri Rajhenburgu, Enoh Ana iz Radeč pri Zidanem mostu, Fajdiga Marija iz St. Vida pri Zatičini, Globočnik Bogumila, Grošelj Marija in Jansa Marija iz Ljubljane, Kalan Evgenija iz Zalega loga, Kalan Zofija iz Velikih Lašč, Kos Julijana iz Rablja, Kovač Marija iz Ljubljane (z odliko), Krašovec Jerica iz Bele cerkve, Lampe Ida iz Metlike, Lapajne Pavla iz Idrije, Mally Ana iz Kranja, Müller Marija in Pfeifer Ana iz Ljubljane, Pleško Ema iz Rudolfovega (z odliko), Poglajen Ana iz Št. Ruperta, Poljanec Ana iz Ptuja, Poschar Terzija iz Jereslave pri Kapeli, Pučnik Zofija iz Kranja (z odliko), Sima Bernardina iz Ljubljane, Skaberne Marija iz Kranja, Svetek Albina iz Ljubljane, Tavčar Gabrijela iz Rudolfovega, Tschadesch Kamila iz Brna, Umberger Ljudmila iz Ljubljane (z odliko), Uršič Marija iz St. Vida pri Vipavi, Volc Kristina iz Dobja pri Celju in Vidmar Ivana iz Trsta.

Čevljarska zadruga v Ljubljani se krega v soboto v »Narodu«, da je »Slovenec« rekel, da je nje skladišče v denarnih stiskah. K temu pripomnimo, da je naš poročevalec rabil besede poročevalca občinskega sveta.

Umrl je g. Henrik Furlani, računski praktikant pri c. kr. poštni hranilnici na Dunaju.

Ljubljanske novice. K slovenskemu gledališču pride zopet g. Lovšin. — Umrl je g. Jurij Heinzman, železniški sprovednik južne železnice. Umrta je gospa Angela Malaverh roj. Pirker, v Šiški pa je umrla gospa Adela Krema roj. Javoršek, soproga fotografa v 20. letu svoje starosti. — Z okna padla je postrežnica Jerica Velkavrh, ko je na Mestnem trgu snažila okna v Škabernetovi hiši v prvem nadstropju. Obležala je nezavestna. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v bolnico. — Povožil je v Kolizejskih ulicah kolesar učenko Antonijo Dovgan. — Pes napadel je v Florijanskih ulicah 10letnega Mat. Manzi ter ga oklal. — Konja prevrnil. Lehnerjeva psa je včeraj razjezil konj izvoščka Černeta. Pes se je v konja zaletel in konja prevrnil. Konj je zlomil ojnico in se znatno pobil. Psa si policija ni upala aretirati. — Stroj prijel je Alojzija Ferjančiča, ključarja na južnem kolodvoru, ter mu poškodoval roko.

Pošta na Rakeku z današnjim dnevom zopet prevzame g. Ševar.

Napad na cesti. Pretečeno sredo zvečer je šla Marija Cerar, zasebnica iz Moravč št. 9 po novi moravški cesti na svoj dom. Kake pol ure od doma, ravno tam, kjer gre cesta v ovinku skozi majhen gozdček, jo sreča človek srednje postave, in gre dalje. Čez nekaj trenutkov pa prileti isti človek nazaj in zahrbtno s tako silo udari žensko po obrazu, da ji je takoj pet zob izbil. Tudi sicer se ji več udarcev pozna na glavi. Prestrešena ženska je začela vpiti na vse grlo, nakar je napadalec zbežal. Napadalec še niso dobili. Biti pa ne more nihče

drugi, kakor oni tujec, ki je dober četrt ure pred napadom pil v bližnji gostilni »pri Frfravu« in se tam zelo odurno vedel, da se je domačim prav sumljiv zdel. Da bi potepuha skoraj dobili v pest, in mu dali, kar je zaslužil!

Utonil je pri Kosezah nek laški delavec.

Šolske vesti s Štajerskega. Na ljudsko šolo v Čadramu pride pomožna učiteljica gđ. Cecilija Teržan iz Zreče, v Zreče pa pride učiteljska kandidatinja gđ. Amalija Tribnik.

Iz Ljutomera se poroča, da je justični minister imenoval sodnega tajnika g. Alojzija Daxata v Celju deželnosodnim svetnikom in načelnikom okrajnega glavarstva v Ljutomeru. Sodni adjunkt v Ljutomeru g. dr. Jož. pl. Ducar je imenovan sodnim tajnikom pri celjskem okrožnem sodišču.

Učno mesto za klasično filologijo je razpisano na gimnaziji v Mariboru. Prošnje naj se pošiljajo do 5. avgusta na štajerski dež. šolski svet v Gradec.

Petdesetletnico svojega obstanja je praznovala celovška trgovinska in obrtniška zbornica v soboto dne 13. t. m. s slavnostno sejo. Seje so se udeležili zbornični odborniki in mnogo odlične gospode. Razni govorniki, zastopniki uradov itd. so v svojih govorih pojasnovali pomen in delovanje zbornice. Cesarju se je odpisala udanostna izjava. Došlo je mnogo pisemenih čestitk. Izšel je tudi slavnosten spis, v katerem je opisana zgodovina in delovanje zbornice. Sedanji predsednik pl. Hillinger je zbornico neprenehoma na čelu že 27 in pol let.

Socijaldemokratično »bratstvo«. Iz Celovca: V Bitinjah se je nedavno obesil nek črevljar, ki je bil eden najbolj vnetih privržencev rudečkarjev. To je zlasti pokazal na shodih. Ko si je na prav žalosten način sam končal življenje, izjavili so njegovi »sodruzi«, da neso njegovo truplo le tedaj na pokopališče, če se jim (za osebe!) plača po 3 K. Ker denarja ni bilo, so jo odkurili in dva moža, ki nista rudečkarja, sta prenesla samomorilčev truplo na pokopališče. — Tako se kaže soc. dem. »bratstvo« v življenju, pa — do smrti!

Mariborska klepetulja je pisala, da se je »Slov. Narod« (Slovenisches Intelligenzblatt!!!) v nekem članku izrazil, da je »Štajerc« najboljšje uredovan štajerski slovenski list! V zadnji številki se »Štajerc« za to zahvaljuje, ker piše: »Ako vprašaš štajerskega kmeta, če hoče postati Kranjec, bode se prekrizal in rekel: Bog nas varuj; pride že sedaj toliko lačnih ljudi s Kranjskega sem, kako bode še le potem izgledalo, če bi mi bili pod kranjsko vlado!« »Narod«, zapiši si to za ušesa. Vidiš, kako tvoj štajerski sestričnik čez Kranjce piše! Nehvaležnost je plačilo sveta! Starološki.

Nezгода in samomor na lovu. Iz Celovca, dne 14. julija. Tukajšnji trgovec Anton Dobernig se je podal v soboto dne 13. t. m. zjutraj na lov v gozd pri Hodišah. Spremljal ga je lovec Karol Knely. Ob četrti uri zjutraj je Dobernig ustrelil in zadel lovca Knelya. Silno prestrašen ga je peljal proti bližnji hiši. Na potu je lovcu postalo slabo in pustil ga je ob cesti, da gre po pomoč. Ko se je bil nekoliko oddaljil, je obrnil puško proti sebi in trikrat ustrelil, v trebuh, prsi in glavo, ter se je umirajoč zgrudil na tla. Ranjeni lovec, ki tega ni mogel zabraniti, se je s težavo podal v Hodiše, da naznani žalostni dogodek. Rane lovca Knelya niso nevarne. Dobernig je bil že dolgo časa zelo nervozen.

Iz strahu pred kaznijo se je dne 10. t. mes. v Celovcu obesil 15letni (!) mizarški pomočnik Janez Rader, pristojen v Žrelec.

Samomor vojaka. Iz Celovca dne 14. jul. V petek dne 12. jul. opoldne se je v vojašnici ustrelil računski narednik 7. pešpolka Maričnik. Isti dan je pregledoval tukaj stanujoči 2. bataljon imenovanega pešpolka brigadir, generalni major pl. Naswetter. Pri tej priliki sta naznanila dva vojaka, da da je Maričnik z njima surovo ravnal in da je poneverjal pri nakupu vojaških potrebščin razne svote. Vsled tega naznanila se je Ma-

ričnik koj potem vstrelil in bil je takoj mrtev. Služil je že 12 let ter zapustil vdovo z otrokom.

Zopet velik ogenj v Žumberku. Ni še minilo mesec dni od velikega ognja v Jurkovem selu, kjer je cela vas pogorela, zadela nas je zopet še večja nesreča. Dne 11. t. m. ob 1/7. zjutraj pojavil se je ogenj v Sošicah (Gorje selo) in v pol ure vpepelil celo vas. Brez strehe in najnujnejših reči ostalo je zopet 35 števil. Škoda cenjena je na čez 70.000 K, a zavarovana sta bila samo dva. Beda je velikanska in nepopisna, ker si ljudje niso mogli nič rešiti. Nesreča je tem občutljivejša, ker se je to v kratkem času prigodilo v istej župniji in občini.

Iz goriških zaporov pri sv. Antonu sta poskusila pobegniti neki Alojzij Leonardič in G. Strasser, ki sta zaprta radi tatvine. S posebnimi železi sta že več dni vrtila zid in kmalu bi se jima posrežilo, da bi ga tudi prevrta, a v pondeljek zasačili so ju pri tem delu čuvaji in tako je bil zdaj njiju trud zaman.

Raspisani učiteljski službi. Na trirazrednici v Sv. Križu pri Litiji je popolnito učno mesto. Prošnje sprejema do 24. t. m. okr. šol. svet v Litiji. — Do konca julija je razpisana služba učiteljavodje na trirazrednici v Vel. Lašičah. Prošnje za to mesto je doposlati okr. šol. svetu v Kočevju.

Staro železje in razno drugo nerabno blago se bo potem dražbe dne 30. t. m. oddalo najboljšemu ponudniku pri žel. ravnateljstvu v Beljaku. Pismene ponudbe je vlagati ondi do 12 ure omenjenega dne. Natančnejši pogoji in količine ter kakovost blaga se izvedo v Beljaku.

Dobavni raspis. Ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku razpisuje dobavo 350 ton oglja in 60 ton koaksa. Ponudbe je vlagati do 30. julija ob 12. uri pri imenovanem ravnateljstvu, kjer se izvedo tudi vsi dotični pogoji.

Duhovne vaje bodo pri jezuitih v Inomostu 19. avgusta za visokošolce in dijakke višjih razredov srednjih šol in 26. avgusta za učitelje in druge gospode lajke.

Moderni jeziki na gimnazijah Dolenjeavstrijski dež. zbor je vsprejel predlog, naj se na gimnazijah moderni jeziki poučujejo obligatno. Da se s tem dijaki preveč ne preobloče, naj se skróci pouk grščine.

Baratieri opasno bolan. Laški general Baratieri, ki zdravi sedaj svoje pete v bližini Frankobroda, je opasno obolel. Menelik bode smrt takih laških generalov gotovo jako obžaloval.

Društva.

(Vsi slovenski učiteljski abiturijenti in abiturientinje) vabijo na koncert, ki ga priredijo s sodelovanjem hrvatskih učit. abiturijentov, gosp. Rudolfa Vrabla ter godbe slav. c. in kr. pešpolka Leopolda II., kralj Belgijcev, št. 27 na korist učiteljskemu konviktu in družbi sv. Cirila in Metoda v sredo, dne 17. malega srpana t. m. v zgornji veliki dvorani „Narodnega doma“. Dirigent g. Hilarij Benišek. Vspored: 1. Anton Dvořak: „Moj dom“, ouvertura za orkester; op. 62. 2. Prolog. 3. Jožef Haydn: „Cesarska pesem“, enoglasno s spremljevanjem orkestra. 4. a) Anton Nedved: „Oblakom“. b) F. Mendelssohn-Bartholdy: „Slovo od gozda“. c) I. Padovani: „Vse mine“, poje mešan zbor. 5. a) Fr. Schubert: „Vera v pomlad“. b) Josip Prochazka: „Kaj bi te vprašal?“. (Novi akordi). c) L. Pahor: „En starček je živel“, (Novi akordi) (pesmi za bariton s spremljevanjem klavirja); poje učitelj g. R. Vrabl, spremlja g. Hilarij Benišek. 6. A. Foerster: „Venec Vodnikovih pesmi“. Poje šestroglasen mešan zbor s spremljevanjem orkestra.

vanjem orkestra. Po koncertu prosta zabava. Cene prostorov: Sedež od I.—III. vrste à 3 K; sedeži naslednjih vrst à 2 K; stojšča à 80 h; dijaške vstopnice à 40 h. Vstopnice se dobivajo v trafiki g. Šešarka, Šelenburgove ulice, in na večer koncerta pri blagajni. Začetek ob 8. uri zvečer. Glede na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Solnograd, 15. julija. Sinoči je došel sem k odkritju spomenika cesarice Elizabete presvetli cesar v spremstvu nadvojvode Frana Salvatorja z rodino. Na kolodvoru so ga pozdravili nadvojvode Ludovik Viktor, Evgen in Josip Ferdinand ter načelniki raznih oblastev. V imenu občine je cesarja pozdravil župan. Mej zvonjenjem in pokanjem topičev se je odpeljal cesar v rezidenco, pred katero so ga pozdravili knez nadškof in častniki. Pozneje je blizo 3000 oseb priredilo serenado in bakljado. Šolska mladina je z bakljami v rokah formirala začetnice cesarjevega imena.

Solnograd, 15. julija. Danes se je tu odkril spomenik cesarice Elizabete ob navzočnosti cesarja in dvora. Cesarja je pozdravil nadvojvoda Ludovik Viktor. Podoba cesarice je v naravni velikosti ter se kaže, kakor bi cesarica šetala. Cesar se je ob pogledu na podobo cesarice razjokal. Ž njim se je jokal navzoči dvor.

Trst, 15. julija. Železniški minister Wittek se je včeraj iz Trsta odpeljal v Dalmacijo.

Trst, 15. julija. V Rovinju je imelo včeraj shod laško politično društvo. Na shodu je poročal poslanec Rizzi, ki je izjavil, da naj Lahi vstrajajo v opoziciji. Zborovalci so poslali brzojavko županu v Tridentu ter v njej izjavili željo, naj bi Lahi na Tirolskem skoro dosegli avtonomijo.

Inomost, 15. julija. Razburjenje radi zaključena deželnega zbora je v laškem delu dežele splošno. Občinski svet v Tridentu je protestiral proti obnašanju večine deželnega zbora. Vse prodajalne so zaprte in na prodajalnicah vise listki: „Zaprto v znamenju protesta.“ Včeraj je bil velikanski ljudski shod, ki je burno zahteval avtonomijo.

Lvov, 15. julija. Deželnozbornske volitve v kmečkih okrajih v Galiciji se prične 4. septembra.

Budimpešta, 15. julija. V Gara na Južnem Ogerskem so kmetje napadli agenta za izseljevanje z vilami in ga pobili do smrti.

Belgrad, 15. julija. Srbska kraljevska dvojica nastopi pot v Petrograd 10. septembra.

Belgrad, 15. julija. Veliko pozornost vzbuja dejstvo, da je pri občinskih volitvah propala radikalno napredna stranka.

Petrograd, 15. julija. Za tekoče leto pozovejo na carjevo povelje 308.500 novincev v armado.

Madrid, 15. julija. Ministerski svet se je posvetoval o imenovanju novega notranjega ministra mesto Moreta, ki postane predsednik zbornice.

Algir, 15. julija. V seji generalnega sveta je bivši župan Max Regis ostro prijemal prefekta, ker je oborožil ljudi, ki so pred nekaj meseci hoteli umoriti več antisemitov. V zbornici je

vsled tega navstal tak hrup, da je moral predsednik sejo zaključiti.

Buenos-Ayres, 15. julija. Predsednik republike Chile je umrl.

London, 15. julija. K Burrom je pristopilo še 7000 kapskih Holandcev. Njihovo število narašča z vsakim dnem.

Umrli so:

V bolnišnici:
11. jnlja. Anton Milnar, gostac, 45 let, jetika. — Marija Erbežnik, zidarja žena, 43 let, carcinoma ventriculi.

Žitne cene

dne 13. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-34	do 8-35
„ „ pomlad 1902	8-65	8-67
Rž za jesen	7-25	7-26
Koruzna za julij-avgust	5-60	5-61
„ „ september-oktober	5-73	5-81
„ „ maj-junij 1902	5-36	5-37
Oves za jesen	6-65	6-66

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-08	8-09
Rž za oktober	6-85	6-86
Oves za oktober	5-29	5-30
Koruzna za julij	5-28	5-29
„ „ avgusta	5-40	5-41
„ „ maj 1902	5-04	5-05

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-80	do 8-45
„ „ južne žel.	—	—
Rž	7-50	7-70
Ječmen	—	—
„ „ ob Tisi	—	—
Koruzna ogerska	5-70	5-80
Cinkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-65	7-70
Fizol	7-75	10-00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
13. 9. zveč.	735,3	19,0	brezvetr.	jasno	—
14. 7. zjutr.	735,2	15,0	sl. svzh.	jasno	0,4
14. 2. popol.	733,7	29,2	sr. jzah.	sk. jasno	—
14. 9. zveč.	733,7	21,0	sl. jzah.	jasno	—
15. 7. zjutr.	734,4	17,9	sl. svzh.	oblačno	0,0
15. 2. popol.	734,4	29,2	brezvetr.	del. oblač.	—

Srednja temperatura sobote 20,4°, normale: 19,7°.
Srednja temperatura nedelje 21,7°, normale: 19,7°.

Javna zahvala.

Preblagorodni gospod dr. Robert Gorjany in in milostljiva soproga njegova blagovolila sta izročiti podpisanemu županu povodom njune srebrne poroke svoto 200 K v razdelitev med občinske ubožce. — Za ta blagodušni dar izreka podpisani župan blagima darovalcema prisrčno zahvalo.

V Kandiji, dne 13. julija 1901.

Zurc,

6'0 1-1 župan občine Šmihel-Stopiče.

Št. 24331.

Razpis.

Na dan obletnice poroke Njene c. in kr. Visokosti gospe nadvojvodinje Marije Valerije razdeliti je med **petero ubogih vdov ljubljanskih 400 K.**

Prošnje za podelitev teh podpor vložiti je **do 25. t. m.** pri podpisanem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 10. julija 1901.

Zaloga šivalnih strojev

JAN. JAX

471 25-11 v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik izvrstnih „Dürkopp“- in „Waffenrad“-koles.

Dunajska borza.

Dne 12. julija.

Skupni državni dolg v notab	99-10
Skupni državni dolg v srebru	99-05
Avstrijska zlata renta 4%	118-50
Avstrijska krona renta 4%	95-60
Ogerska zlata renta 4%	118-30
Ogerska krona renta 4%	92-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	164-00
Kreditne delnice, 160 gl.	623-50
London vista	239-55
Wemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-47%	—

20 mark	23-49
20 frankov (napoleonov)	19-05
Italijanski bankovci	90-95
C. kr. cekini	11-28

Dne 13. julija.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 gl.	182-50
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	170-75
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	206-50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-50
Tisine srečke 4%, 100 gl.	143-50
Dunavske vravnave srečke 5%	257-75

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-30
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Prijoritete obveznice državne železnice	425-25
„ „ južne železnice 3%	341-25
„ „ južne železnice 5%	121-10
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	388-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	450-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	48-50
Ogerskega	24-90
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-50
Rudolfove srečke, 10 gl.	58-—

Salmove srečke, 40 gl.	201-—
St. Genois srečke, 40 gl.	234-—
Waldsteinske srečke, 20 gl.	386-—
Ljubljanske srečke	60-—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	269-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	5785-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	840-—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	85-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	141-—
Montanska družba avstr. plan.	413-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	427-—
Papirnih rubljev 100	252-75

Nakup in prodaja
vsa vrsta državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za sngbe pri třebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako třebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strubelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vsilni sveti za dosege kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.